

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ  
ІХ СКЛИКАННЯ  
П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

# БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина тридцять друга

Стенограма пленарного засідання  
29 травня 2026 року

Київ 2026

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ  
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина тридцять друга

*Стенограма пленарного засідання  
29 травня 2026 року*

Головне управління документального забезпечення  
Апарату Верховної Ради України

## **ЗМІСТ**

Засідання перше  
(П'ятниця, 29 травня 2026 року)

Частина тридцять друга

|                          |      |
|--------------------------|------|
| Година запитань до Уряду | ...5 |
|--------------------------|------|

## ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України  
29 травня 2026 року, 9 година 50 хвилин  
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України  
**СТЕФАНЧУК Р.О.**

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Доброго ранку, шановні народні депутати! Переходимо до роботи. Нагадую, що здійснюється пряма трансляція нашого засідання.

Слава Україні!

Шановні колеги, у засіданні Верховної Ради України беруть участь Прем'єр-міністр України Юлія Анатоліївна Свиріденко та члени Кабінету Міністрів України. Прошу їх привітати *(Оплески)*.

Шановні колеги, відповідно до Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

У разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні народні депутати, цієї неділі, 31 травня, православні християни, а також греко-католики відзначатимуть День Святої Трійці. Це одне з найважливіших християнських свят, що утверджує духовну єдність, віру та надію. Тому щиро вітаємо всіх, хто святкує, бажаємо миру, злагоди, міцного здоров'я, добробуту та Божого благословення Україні та українським родинам. Нехай Свята Трійця береже нас та нашу державу!

Шановні народні депутати, сьогодні день народження у наших колег народних депутатів України Ольги Сергіївни Руденко, фракція «Слуга народу», Олександра Георгійовича Сиви, фракція «Слуга народу», та Івана Адамовича Чайківського, група «Партія «За майбутнє». Вітаємо наших колег, бажаємо їм міцного здоров'я, нових досягнень і здобутків на благо України *(Оплески)*.

За парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

*(Лунає Державний Гімн України).*

Шановні колеги, триває 1556-й день героїчного опору українського народу повномасштабному військовому вторгненню росії в Україну. 29 травня в Україні та світі відзначається Міжнародний день миротворців ООН. Для України, яка багато років брала участь у миротворчих місіях, цей день має особливе значення. Сьогодні наша держава, як ніколи, усвідомлює ціну справедливого і тривалого миру.

Прошу вшанувати хвилиною мовчання пам'ять усіх захисників і захисниць України, які віддали життя за нашу державу, а також мирних громадян, зокрема дітей, чиї життя забрала російська агресія. Вічна пам'ять усім загиблим.

*(Хвилина мовчання).*

Дякую. Прошу сідати.

Шановні народні депутати, відповідно до статті 229 Регламенту Верховної Ради України та ухваленого Погоджувальною радою депутатських фракцій і груп рішення сьогодні проводиться «година запитань до Уряду». На засіданні Погоджувальної ради була визначена тематика «години запитань до Уряду».

За пропозицією депутатських фракцій і груп члени Кабінету Міністрів України сьогодні будуть відповідати на запитання щодо реалізації державної політики у сфері зовнішньополітичної діяльності України в умовах дії воєнного стану.

Пропонується така послідовність проведення «години запитань до Уряду»: доповідь з визначеної теми члена Кабінету Міністрів України – до 10 хвилин; запитання з визначеної теми до членів Кабінету Міністрів України від депутатських фракцій і груп та відповіді на них – до 30 хвилин; запитання народних депутатів з визначеної теми до членів Кабінету Міністрів України та відповіді на них – до 30 хвилин (відводиться, нагадую, до 1 хвилини – на кожне усне запитання та до 2 хвилин – для відповіді на нього). Усього – 1 година 10 хвилин.

Перед початком «години запитань до Уряду» звертаюся до членів Кабінету Міністрів України, а також народних депутатів України щодо необхідності враховувати, що пленарне засідання проходить у відкритому режимі. У зв'язку з цим прошу не озвучувати інформації, яка може завдати шкоди національній безпеці України, дотримуватися вимог законодавства у сфері охорони державної таємниці та обігу іншої інформації з обмеженим доступом і не допускати розголошення такої інформації.

Шановні колеги, на трибуну Верховної Ради України для доповіді та відповідей на запитання запрошується міністр закордонних справ України Андрій Іванович Сибіга.

Будь ласка, Андрію Івановичу, до 10 хвилин.

**СИБІГА А.І., міністр закордонних справ України.** Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Для мене велика честь виступати сьогодні перед вами в цьому залі. Я прибув до вас одразу після завершення важливого візиту Президента України до Швеції, під час якого було досягнуто знакових домовленостей. Повертаємося додому, у прямому сенсі слова, окрилені. Президент забезпечив найбільший оборонний пакет від Швеції та постачання винищувачів «Gripen» – одних з найефективніших бойових літаків у світі. Саме такі конкретні домовленості зміцнюють Україну, посилюють наші позиції на полі бою, у повітрі та за столом переговорів. Це справжні дієві гарантії безпеки.

За підсумками домовленостей Президента України ми також отримали нову динаміку для створення антибалістичної коаліції.

Шановні народні депутати, ми цінуємо підтримку парламенту та кожного з вас. Парламентський вимір важливий, і я не буду сьогодні повторювати гасла, ви все знаєте, ви бачите, наскільки непроста міжнародна ситуація, які виклики стоять перед нашою державою, які завдання виконує дипломатична служба України. Це воєнна дипломатія, яка працює 24/7, та вся наша діяльність, як і оновлена структура МЗС, підпорядковані реаліям та викликам війни.

Попри всі небезпеки, ми утримали та зміцнили позиції на міжнародній арені. Сьогодні Україна є суб'єктом, проактивним і сильним гравцем. Наша мета – наповнити цю суб'єктність змістом, експертністю, вигодами для України. Це безперервний процес. Задля цього ми маємо готувати нове покоління дипломатів із новою свідомістю, візією та баченням.

Сьогодні Україна є учасником створення нової архітектури безпеки, формує свої альянси. Українська дипломатія нічого не чекає, нікого не боїться та не стоїть осторонь. Саме такими є характеристики нашої зовнішньої політики за лідерства Президента України Володимира Зеленського. Це інша суб'єктність, підкріплена силою. Дякую вам за підтримку цього курсу.

Сьогоднішній звіт присвячую трьом питанням: мирні зусилля, тиск на агресора, асиметрична дипломатія.

Почну з головного – всеосяжного, справедливого та стійкого миру. Сьогодні наші оцінки та оцінки наших партнерів збігаються: Україна втримала позиції та стабілізувала фронт, позиції на полі бою, як ніколи, сильні, наша армія найбоєздатніша на континенті. Усе це суттєво посилює наші позиції за столом переговорів. Сьогодні наші партнери також визнають: Україна все-таки має карти. І це сильні карти.

Наразі агресор не демонструє ознак готовності до дипломатії, відбувається лише посилення терору та ультиматумів. Москва вимагає виводу українських військ з Донецької області та додатково наполягає, щоб там був російський прапор, валюта, юрисдикція. Це неприйнятно. Україна не прийме жодних формул за рахунок свого суверенітету чи територіальної цілісності. Наше бачення: зупинка бойових дій на лінії зіткнення здатна відкрити шлях до розширення переговорів. Україна має дієві пропозиції.

Ми вдячні Сполученим Штатам Америки за їхню роль у спробах завершити війну. Водночас через неконструктивну позицію москви ми не бачимо прогресу. Дипломатична оцінка: мирні зусилля за лідерства США зараз на паузі, проте залучення Америки залишається критичним та вкрай важливим. Такі геополітичні реалії. Можна констатувати, що тристоронній формат перемовин на рівні делегацій досяг межі результативності, необхідна зустріч на рівні лідерів. Разом з тим бачимо можливість збільшення ролі Європи щодо мирних зусиль, не замість американського треку, який залишається головним, а в доповнення. Пропонуємо Європі спрямувати зусилля на розв'язання конкретних проблем. Це можуть бути різні типи припинення вогню: від так

званого аеропортного перемир'я до зупинки ударів по морських портах, енергетиці, водопостачанню. Може бути ядерна безпека чи ЗАЕС, можуть бути гуманітарні кроки: повернення цивільних заручників або гуманітарний коридор з Олешок. Європа здатна відіграти роль, бо має важелі впливу.

Цього тижня я брав участь у неформальному засіданні міністрів Європейського Союзу та окреслив колегам сценарії. Спершу має бути визначений чіткий мандат із широким представництвом. Важливо забезпечити єдиний голос, запобігти паралельним трекам.

Росія не досягла та не досягне жодних стратегічних цілей у цій війні. Сьогодні за Україною увесь світ. Саме зараз той момент, коли треба дотиснути Москву до миру. Необхідно створити умови, за якими агресор не матиме іншого вибору, як припинити війну. Важелі для цього є.

Другий компонент – це тиск. Ми разом з партнерами працюємо над постійним збільшенням ціни війни для агресора: санкційний тиск із метою позбавлення російської воєнної машини ресурсів, використання заморожених активів росії, ізоляція, трек відповідальності, спеціальний трибунал, реєстр збитків, компенсаційна комісія. Пріоритетними питаннями залишаються повернення викрадених дітей і постійна робота над обмінами військовополонених, адже ми не забуваємо про наших людей у неволі. Водночас потрібні сильні політичні рішення: відкриття всіх кластерів і просування України до вступу в ЄС. Важливими кроками є нові оборонні пакети, внески в PURL, інвестиції в український ОПК, посилення спроможностей протиповітряної оборони, спільна робота над захистом від балістики, зміцнення обороноздатності та стійкості напередодні зими. Усі ці кроки посилюють позицію України за столом переговорів.

Насамкінець, третій елемент – асиметрична дипломатія. Ми перетворюємо кризи на можливості, підриваємо позиції росії там, де вона раніше домінувала, укріплюємо роль України як безпекового партнера. Коли іранські дрони полетіли в житлові будинки в країнах Перської затоки, світ висловлював глибоке занепокоєння, а Україна діяла. І це оцінив не лише Близький Схід, а увесь світ. Президент України став першим європейським лідером, якого прийняли лідери Перської затоки. Були досягнуті довгострокові домовленості, і Україна отримала переваги в енергетиці, відновленні, інвестиціях. Ми масштабуємо формат *Drone Deal* як інструмент зовнішньої політики.

Коли впав дружній росії режим в Сирії, ми негайно перехопили ініціативу. Менш ніж за місяць ми були в Дамаску, відновили дипломатичні відносини та збільшили товарообіг у дев'ять разів. Зараз, коли блокування Ормузької протоки запустило ланцюгову реакцію, ми створили формат Україна – Сирія – Туреччина, завдяки якому Україна братиме участь у розбудові нових ланцюгів постачання. А це багатомільярдні проєкти для наших компаній на багато років.

До речі, одне з ключових завдань дипломатії – відкривати ринки для бізнесу, усувати перешкоди, залучати інвестиції. Дипломатія має бути підкріплена присутністю українських експортерів, захищати та просувати їх.

Ми майже вдвічі збільшили свою присутність в Африці – з 10 до 18 посольств. Розвиваємо співпрацю та спільно протидіємо російському впливу й рекрутингу. Росія втрачає там свої позиції, натомість Україна виходить із конкретними пропозиціями.

У Латинській Америці ми розширюємо свою присутність: відкриваємо нові дипломатичні установи, здійснюємо перші за багато років візити та пропонуємо спільні антарктичні дослідження. У цьому контексті важливим стало ухвалення стратегій щодо Арктики, Антарктики та Світового океану.

У Центральній Азії працюємо над розвитком політичного діалогу, торгівлі та гуманітарної взаємодії. Тут ми маємо хороші перспективи попри спроби москви протидіяти зближенню.

Аналогічна ситуація й на Південному Кавказі. Знаковими стали візити Президента України до Азербайджану та Вірменії, а також відновлення діалогу з Грузією. Вплив росії падає, і ми цьому активно сприяємо.

Ця асиметрія проявляється і на білоруському напрямі. Коли Лукашенко вийшов із чудернацькою пропозицією щодо контактів на рівні лідерів, ми запросили до Києва Світлану Тихановську, нам є з ким говорити. Наша політика щодо білорусі набуває системності, про що свідчить призначення посла з особливих доручень МЗС.

Водночас Москва втрачає вплив і в Європі. Росіянам не вдалося ані «вкрати» вибори у Молдові, ані дестабілізувати ситуацію в Румунії. Вони втратили свого головного союзника в Будапешті. Навіть спроби залякати країни Балтії дали зворотний ефект. На тлі цього критично важливим є просування України на стратегічному шляху до членства в ЄС та НАТО, прагнемо якнайшвидше відкрити всі переговорні кластери.

Користуючись нагодою, хочу подякувати вам за прийняття необхідних євроінтеграційних законопроектів, адже кожне ваше успішне голосування посилює нас, дипломатів, і наші переговорні позиції. Попереду шлях вступних переговорів, на яких нам разом із вами потрібно буде відстоювати інтереси України.

Ми також працюємо над збереженням єдності українського народу: автоматизуємо консульські послуги та прискорюємо прийняття законодавства для запровадження інституту множинного громадянства. Паралельно із посиленням оборонних спроможностей, на виконання доручення Президента, ми активно працюємо над поверненням українських героїв, україніки, історичної справедливості та імен тих постатей, які боролися за незалежність України. Переконаний, в єдності та співпраці ми обов'язково впораємося з усіма, навіть найскладнішими завданнями, тому що в нас немає іншого виходу. Маємо посилити захист, здолати ворога та відновити мир.

Дякую кожному, хто сприяє цій меті та підтримує українську дипломатію.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую, Андрію Івановичу.

Артуре Володимировичу, що у вас з процедури? Тільки з процедури. Будь ласка.

**ГЕРАСИМОВ А.В.**, член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Руслане Олексійовичу, звертаюся до вас і до влади в цілому з проханням не користуватися Верховною Радою України, як власним будинком чи власною кухнею. Змінювати час засідання, попереджаючи про це за 11 хвилин до його початку, мені здається, є неправильним. Бо демократія – це насамперед процедури.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Артуре Володимировичу, це дуже добре, що ви сказали. Так ось, у Регламенті Верховної Ради чітко зазначено, що «година запитань до Уряду» починається в п'ятницю о 10 годині. Зараз 10 година 06 хвилин, і ми починаємо «годину запитань до Уряду». Дякую. Читаємо Регламент. Дуже цікава книга.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на запитання до шановного міністра щодо тематики «години запитань до Уряду».

Саврасов Максим Віталійович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

**САВРАСОВ М.В.**, член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Прошу передати слово Артуру Герасимову.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Артур Володимирович Герасимов. Будь ласка, 1 хвилина на запитання.

**ГЕРАСИМОВ А.В.** Шановний пане міністре Сибіго! У мене до вас три простих запитання.

Перше. Коли уряд подасть законопроекти, передбачені спільною заявою Тараса Качки та Марти Кос від 11 грудня 2025 року?

Друге. Чому уряд пішов на пряме порушення «домовленостей Качки – Кос» та вичистив з антикорупційної програми всі принципи для Європейського Союзу пункти? Як ви, між іншим, особисто голосували щодо цієї програми?

І третє. На засідання Верховного Суду щодо скасування незаконних рішень про запровадження санкцій проти Порошенка регулярно приходять послы ЄС. Європейський Суд з прав людини вже прийняв до розгляду скарги щодо цієї справи.

Чи усвідомлюєте ви особисто ризики для європейських перспектив України через застосування позасудових розправ, та чи попереджали ви про цю небезпеку pana Зеленського?

Будь ласка, дайте прямі відповіді на ці три прості запитання, тільки без води.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Будь ласка. У вас є до 2 хвилин на відповіді.

**СИБІГА А.І.** Дякую, Артуре Володимировичу. Ми маємо чіткий план дій для здобуття повноправного членства в Європейському Союзі. Головним завданням на сьогодні є формальне відкриття шести кластерів. Виходячи з цього буде підготовлено необхідний графік прийняття відповідних євроінтеграційних пакетів.

Важливо, що шлях України до Європейського Союзу є двостороннім. Наші кроки мають оцінюватися Європейським Союзом, а підтвердженням цієї оцінки, на нашу думку, є відкриття кластерів. Ми продемонстрували і високий темп реформ, і глобальну євроінтеграційну діяльність. Ми пройшли скринінг і залишаємося в постійному контакті з європейськими партнерами.

У цьому залі присутній пан Качка, думаю... *(Шум у залі)*.

**КАЧКА Т.А.,** *віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України.* Я відповім як Тарас Качка, без Кос. Дякую за запитання.

Усі 10 пунктів зараз у роботі, один з яких точно виконаний. Ми дякуємо парламенту за прийняття закону щодо спрощення виконавчого провадження через цифровізацію. Інші законопроекти, зокрема щодо внесення змін до Кримінального процесуального кодексу, діяльності ДБР та ВККС, узгоджуються з Європейською комісією. Ми намагаємося відкалібрувати негативні уроки минулого в текстах законопроектів, щоб вони були підтримані в сесійному залі та відповідали європейським вимогам *(Шум у залі)*.

Щойно узгодимо... Це абсолютно нормальна відповідь. Є домовленість про виконання протягом року всіх цих завдань, тому жодних зривів графіків за цими напрямками немає. Вони відповідають бенчмаркам першого кластера, тому його відкриття стане додатковим поштовхом. Отже, усе нормально, робота відбувається під контролем, за всіма пунктами.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Славицька Антоніна Керимівна, депутатська група «Відновлення України». Будь ласка.

**СЛАВИЦЬКА А.К.,** *член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановний пане Голово! Шановний Андрію Івановичу! Дякую за вашу доповідь. У мене таке запитання.

На тлі активних дипломатичних зусиль щодо завершення російсько-української війни триває дискусія про європейське представництво у переговорному процесі. Під час доповіді ви вже трохи торкнулися цього

питання. Скажіть, будь ласка, з урахуванням, зокрема останніх коментарів пані Каї Каллас, які думки щодо цього лунали під час засідання міністрів закордонних справ ЄС на Кіпрі 27 травня? Хто з європейців представлятиме інтереси Європи в переговорному процесі щодо завершення війни?

Дякую.

**СИБІГА А.І.** У наших мирних зусиллях ми досягли такого етапу, коли роль Європи має стати виразнішою та дієвішою, адже саме Європа володіє інструментарієм впливу – санкції, заморожені активи, основна частина яких знаходиться в Європі.

Однак, знову-таки, ідеться не про альтернативу мейнстрімному переговорному процесу за лідерства США, а про взаємодоповнюючі дипломатичні треки.

Питання складу перемовників – група держав, лідерів, експолітиків – похідне від того, яким буде мандат, функції цієї платформи, або самого механізму, зараз на стадії дискусій. Важливо, щоб це була політика «одного голосу», щоб ми не легітимізували контакти окремих столиць чи лідерів з путіним, чого він, власне, і прагне. Це має бути колективне, чітке представлення позиції Європи за переговорним столом.

Наше бачення, враховуючи той інструментарій впливу, який на сьогодні є в Європі, – ми можемо сфокусуватися на конкретних питаннях, необхідних, у тому числі для нашої країни, для нашого народу. Цим ми продемонструємо, що зможемо досягати вирішення конкретних завдань. Відбулася відверта дискусія, тому що це питання непросте: хто і як це робитиме. Проте найголовніший критерій – мандат, єдиний голос та чіткі пропозиції з визначеними часовими рамками, аби це прискорювало наближення справедливого й всеосяжного миру.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Вельможний Сергій Анатолійович, група «Довіра». Будь ласка.

**ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А.,** *член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець).* Луганщина, депутатська група «Довіра». За даними ООН, за кордоном досі перебуває понад шість мільйонів українців, а, за результатами опитування, кількість тих, хто планує повернутися, скоротилася до менше ніж 40 відсотків. Без цих людей відновлення країни неможливе. Брак житла та роботи – головні причини, чому люди не бажають повертатися в Україну. Тому дієва стратегія нам потрібна вже зараз.

Мої запитання стосуються майбутнього нашої держави та повернення українців на Батьківщину. Чи обговорюється питання щодо перенаправлення європейських виплат біженцям для створення робочих місць в Україні? Чи

ведуться переговори щодо підтримки наших громадян, зокрема щодо надання відшкодування за втрачене житло за рахунок коштів іноземних партнерів?

Дякую за відповідь, і за підтримку переселенців.

**СИБІГА А.І.** Пане Сергію, спробую відповісти. За нашими даними, за кордоном вимушено перебуває навіть не шість, а вісім мільйонів українців. Для нас це справді безпековий виклик. Я прямо кажу, що будуть вжиті всі необхідні заходи, розроблені всі можливі кроки, аби створити належні умови для повернення українців на Батьківщину, бо це головна стратегічна мета. Безумовно, це мають бути насамперед безпекові умови. Це теж факт, це теж правда. Ми обговорюємо ці питання з нашими партнерами, і бачимо, що не всі країни зацікавлені в поверненні українців, враховуючи внесок наших громадян у розбудову економіки, рівень їхньої кваліфікації, адаптивність в тих країнах. Тож нам фактично потрібно буде ще й боротися за своїх громадян, аби їх повернути.

Уже існують такі прецеденти. Зокрема, у Швейцарії діє спеціальна програма щодо стимулювання повернення. На певний період виділяються кошти – від оплати дороги до тимчасової оренди житла при поверненні на Батьківщину. Тобто цей процес розпочато, ми спілкуємося як з європейськими інституціями, так і з конкретними столицями щодо того, як фінансово підтримати теперішнє або майбутнє повернення українців додому.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Констанкевич Ірина Мирославівна, група «Партія «За майбутнє».  
Будь ласка.

**КОНСТАНКЕВИЧ І.М.,** перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 23, Волинська область, самовисуванець).  
Шановний Андрію Івановичу, дякую за вашу роботу. Ми бачимо колосальні зусилля, які здійснюються на міжнародній арені для утвердження України, особливо в часи війни. Водночас у мене є конкретні запитання щодо посилення української суб'єктності через уже створені інституції культури, освіти, науки та культурної дипломатії. Я маю на увазі колосальну діяльність Українського інституту та його представництв у Франції, Німеччині та інших країнах.

Скажіть, будь ласка, що потрібно ще зробити, щоб посилити і розширити можливості культурної, освітньої та наукової дипломатії, які є не менш ефективними для утвердження міжнародної суб'єктності України? Це перше запитання.

Друге запитання – щодо можливості просувати Україну як сучасну, перспективну та демократичну державу. Що треба зробити в плані фінансування, що...

**СИБІГА А.І.** Дякую за запитання. Культура дає відсіч, це правда. Дуже важливо, щоб наша культура була відома за кордоном не лише через війну. Окрім згаданого вами інструментарію, тут важливі і зміст, і сенси. Так, ми маємо Український інститут, посольства та громадський сектор. Усе це має працювати завдяки спільним зусиллям, в один голос, демонструючи нову, вже переосмислену українську культуру, наше мистецтво і спроможності. Це щодо емоцій.

Якщо дипломатія – це про політико-дипломатичний вплив, то культура – це завжди про почуття. У багатьох регіонах саме заходи культурної дипломатії відкривають двері до високих кабінетів, стають ключем для вирішення питань. Разом з Міністерством культури ми змінюємо філософію нашого представництва, намагаємося бути активними передусім у тих країнах, де важливо зберігати рівень впливу, тому що це теж про м'який вплив для збереження підтримки України, наближення справедливого миру. Сьогодні вся наша діяльність на зовнішній арені підпорядкована цій меті. Тому ми посилюватимемо інституційну присутність.

Фінансова підтримка діяльності Українського інституту, безумовно, є важливою. Культура завжди потребує інвестицій, якщо ми хочемо не разового результату, а системної присутності. До речі, ми ухвалили нову стратегію. Сподіваюся, така послідовність і системність забезпечить видимість України у світі. Наше гасло і підхід дуже прості: більше України у світі – правильної України!

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Юрчишин Ярослав Романович, фракція «Голос». Будь ласка.

**ЮРЧИШИН Я.Р.,** голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановний пане міністре, від імені нашої тимчасової спеціальної комісії щодо питань колонізованих росією народів дуже дякую за створення управління недружніх країн. Це суттєво допомагає в нашій роботі, але є потреба в консолідації зусиль міністерства та Верховної Ради в цьому напрямі. Особливо дякуємо за підтримку законопроекту щодо нашої політики стосовно поневолених народів. Також позитивно відзначаємо призначення спецпредставника щодо Білорусі, уже бачимо перші результати, зокрема візит Світлани Тихановської.

Скажіть, будь ласка, чи не доцільно призначити ще одного спецпредставника або розширити повноваження чинного, який опікується білоруськими питаннями, щодо роботи з колонізованими народами? Зважаючи на активність росії, накопичилося багато питань, тож, напевно, нам не варто зволікати з прийняттям закону.

Дякую.

**СИБІГА А.І.** Дякую за ваше запитання і за підтримку. Ви слушно порушили це питання, оскільки ми плануємо розширювати мандат повноважень новопризначеного посла з особливих доручень, відповідального за білоруський напрям, та взаємодії з демократичними силами. Зараз це питання обговорюється. Ми вже зробили перший крок до інституціоналізації та більш системного підходу, будемо з вами також консультуватися щодо того, які додаткові сфери діяльності охопити в рамках новопризначеного посла, і найближчим часом обов'язково це зробимо. Отже, дякую вам. Якщо у вас будуть пропозиції та рекомендації, ми обов'язково їх врахуємо, як це було під час розробки відповідного законопроекту.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Михайло Михайлович Цимбалюк, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

**ЦИМБАЛЮК М.М.,** *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина». Шановний пане міністре, дякую за вашу професійну роботу, бо під вашим керівництвом міністерство працює злагоджено як всередині держави, так і на зовнішній арені, а також за вашу наступальну дипломатію, яка відповідає умовам воєнного часу. У мене до вас три запитання.

Перше. До призначення вас на посаду міністра в українців була проблема з обміном паспортів за кордоном. Що зараз роблять консульські та дипломатичні установи, щоб забезпечити якісне обслуговування українців за кордоном?

Друге. Стосовно призначення послів. Ми бачимо, що ви активно розвиваєте присутність України, у тому числі на африканському континенті.

І третє. У Сполучених Штатах Америки ми не маємо навіть тимчасово повіреного, не кажу вже про посла. Що робить українська влада, про що можна казати публічно, у співпраці з Держдепартаментом, щоб Україна все-таки мала представника у Сполучених Штатах Америки на рівні посла?

Дякую.

**СИБІГА А.І.** Почну з останніх запитань – призначення послів. Влітку ми готуємо нараду керівників дипломатичних установ. Президент доручив подати кандидатури для заповнення вакантних посад послів, а також для їх заміни в низці держав, аби отримати нову динаміку і змінити парадигму відносин з країнами. Кадрове питання – це завжди найбільший виклик. Отже, пошук кандидатур триває.

Щодо США. Сьогодні дипломатичну місію виконує тимчасово повірена, тому всі дипломатичні функції, пов'язані з нашими двосторонніми відносинами, виконуються.

Щодо першого запитання – обміну паспортів. Так, це найзатребуваніша консульська послуга для наших співвітчизників за кодом: на оформлення паспортів припадає понад 61 відсоток консульських дій. Ми домоглися, що на сьогодні немає жодних перешкод чи затримок з бланками. Раніше це було, зараз немає. Це по-перше. По-друге, ми суттєво скоротили термін доставки паспортів, а також максимально автоматизуємо й дебюрократизуємо процеси, активно над цим працюємо. Переконали, що в найближчій перспективі наші громадяни за кордоном це відчують. Знаємо з практики (я особисто читаю скарги на роботу консульських установ), що головна проблема – черги. Вона у нас електронна, є багато зловживань, тому звертаємося до компетентних органів з проханням допомогти нам. Паралельно ми запроваджуємо й індивідуальну чергу для певних категорій громадян. Однак за будь-яких обставин ми будемо скорочувати час, щоб максимально швидко, без бюрократії забезпечити право співвітчизників за кордоном отримати паспорт. Цей результат буде помітним швидко.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Остапенко Анатолій Дмитрович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

**ОСТАПЕНКО А.Д.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Галині Третяковій.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Галина Миколаївна Третякова. Будь ласка.

**ТРЕТЯКОВА Г.М.,** голова Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Вітаю! Дякую уряду за те, що тримається.

Запитання до Андрія Сибіги. Часто бачу фотографії, як ви на Київському залізничному вокзалі зустрічаєте гостей. Чи знаєте ви, яка різниця між середньою заробітною платою працівників Укрзалізниці та обслуговуючого персоналу Міністерства закордонних справ? Це перше.

Друге запитання до уряду. Пан Перцовський обіймає посаду вже один рік і сім місяців. Його призначили після того, як він очолював пасажирські перевезення. Він прийшов із фінансовою реформою, відповідно до якої крос-фінансування на Укрзалізниці мало б зупинитися. Ця реформа досі не проведена.

Наслідки цієї реформи. Прем'єр-мініstre, увага! Віцепрем'єр-мініstre, увага! Сьогодні Укрзалізниця забезпечує рух, у тому числі міжнародне сполучення. Поранені військові, яких транспортують залізницею, доїжджають

живими. Автомобільним транспортом їх доставити живими часто не можна, а санітарна авіація у критичному стані. Тому евакуація поранених відбувається залізницею...

**СВИРИДЕНКО Ю.А., Прем'єр-міністр України.** Галино Миколаївно, дякую за запитання. Минулого року на підтримку Укрзалізниці з резервного фонду державного бюджету було виділено близько 15 мільярдів гривень. Звертатимуся до наглядової ради АТ «Укрзалізниця» з проханням активніше брати участь в роботі, тому що створення корпоративного управління дало змогу створити наглядову раду, яка має допомагати правлінню знаходити економічно збалансовану модель.

Галино Миколаївно, наразі обговорюється питання щодо підвищення тарифів, і проводяться з приватним сектором та бізнесом переговори, щоб знайти правильну, збалансовану модель. Звичайно, перед правлінням стоїть серйозне завдання: по-перше, скоротити видатки, по-друге – скоротити капітальні витрати (CapEx). Наразі віцепрем'єр-міністр працює над розробкою законопроекту щодо ПСО, який у третьому кварталі 2026 року має бути внесений на розгляд Верховної Ради.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, далі...

**КУЛЕБА О.В., віце-прем'єр-міністра з відновлення України – міністр розвитку громад та територій України.** Якщо можна, я відповім...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Так, будь ласка.

**КУЛЕБА О.В.** ...на запитання щодо середньої заробітної плати працівників Укрзалізниці. Це 21 тисяча гривень.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую (*Шум у залі*).

Вельмишановні колеги, думаю, є міністр, який знає...

**СИБІГА А.І.** Можна, я відповім? По-перше, я не зобов'язаний знати рівень середньої заробітної плати в Укрзалізниці. По-друге, я не зустрічаю часто на Київському залізничному вокзалі іноземні делегації, роблю це в окремих випадках, коли ми хочемо продемонструвати особливу увагу чи вдячність нашим партнерам. По-третє, ви спочатку запитайте, яка зарплата у працівників Міністерства закордонних справ України. Гадаю, вона часом навіть менша, ніж в Укрзалізниці.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Так, це правда.

Шановні колеги... (*Шум у залі*).

**СИБІГА А.І.** Ми будемо вдячні за підтримку бюджету міністерства...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Колтунович Олександр Сергійович, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

**КОЛТУНОВИЧ О.С.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний пане міністре, хочу звернути увагу на посилення негативної тенденції щодо зовнішньоекономічної ізоляції України.

По-перше, Угорщина повторно ввела заборону на імпорт сільськогосподарської продукції з України. Загалом такі обмеження діють у Словаччині та Польщі, а в Румунії діє механізм ліцензування.

Минулого року Україна погодилася на дискримінаційні умови оновленої торговельної угоди з ЄС, з низкою вилучень та обмежень. Крім того, з цього року запроваджується чи точніше вже діє вуглецеве мито. Я бачив позицію МЗС щодо багатьох моментів, і вона, чесно кажучи, виглядає десь як набір примітивних шаблонних кліше, що місцями декласує зовнішньоекономічний потенціал України.

У зв'язку з цим у мене запитання. Які конкретні кроки ви можете зробити зараз, щоб реально перезавантажити зовнішньоекономічний тренд і вийти з цієї ізоляції? Адже ви бачите показники від'ємного сальдо торговельного балансу та інші негативні тенденції.

Дякую.

**СИБІГА А.І.** Дякую. У нас є інструментарій, зокрема для забезпечення свободи мореплавства в Чорному морі. Це також важливі політико-дипломатичні важелі, аби українські експортери мали змогу експортувати власну продукцію, адже вивіз здійснюється переважно морським шляхом. Це перше.

Друге. Як я вже сказав, питання щодо розширення ринків, зняття перепон для українського бізнесу за кордоном, дійсно, є нашим пріоритетом. Нещодавно я збирав найбільших виробників та експортерів аграрного сектору. Ми отримали від них завдання та інструкції, що потрібно зробити щодо кожної країни, аби наростити присутність українського бізнесу, українських компаній за кордоном і вже почали активно працювати, є конкретні рішення. Наприклад, на китайському ринку відкрито доступ для декількох позицій української сільськогосподарської продукції, зокрема борошна і таке інше, чого раніше не було.

Ми працюємо з країнами, які несправедливо запровадили обмеження (це правда), щоб їх скасувати, тому що в нас є, скажімо, найбільш крайній метод впливу – це СОТ. Якщо ми не досягнемо цього дипломатично, розглядаємо можливість, аби задіяти інструменти Світової організації торгівлі.

Ми також працюємо на двосторонньому треку, де завжди є дзеркальність. Я палкий прихильник дзеркальності: якщо наш товар обмежують за кордоном, ми повинні дзеркалити в Україні. Такий комбінований підхід має дати результат, тобто захистити, пролобіювати та просунути українського виробника. Я вважаю це нашим завданням.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую, Андрію Івановичу.

Шановні колеги, залишилося ще 7 хвилин для запитань від депутатських фракцій і груп, прошу перезаписатися. А потім – запитання від народних депутатів.

Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

**ЦИМБАЛЮК М.М.** Фракція «Батьківщина». У мене запитання до міністра освіти, яке стосується міжнародного контексту. Скажіть, будь ласка, чи є у вас інформація, скільки вступників минулого року все-таки стали абітурієнтами в європейських державах, а не в Україні? Це перше.

Друге. В історію можна увійти, а можна вляпатися. А через вашу шкільну реформу, якою ви позбавляєте дітей конституційного права здобувати повну середню освіту в рідних школах, можна вляпатися. Чи ви думаєте, що увійдете з нею в історію? Сьогодні деяким учням 10-х, 11-х та 12-х (як ви пропонуєте) класів треба прокидатися о 5-й ранку, щоб доїжджати до школи – 60 і більше кілометрів, де немає доріг, автобусів. Чи ви вважаєте, що так можна увійти в історію?

Звертаюся до керівництва Верховної Ради з пропозицією включити цей законопроект до порядку денного, щоб дати можливість дітям закінчити 10-й та 11-й класи...

**ЛІСОВИЙ О.В., міністр освіти і науки України.** Дякую за запитання. Щодо реформи старшої профільної школи, яка зараз проводиться на виконання Закону України «Про повну загальну середню освіту», де передбачається структура, форма закладів та порядок реалізації цього етапу змін.

Що стосується великого логістичного плеча, про яке ви щойно сказали, дійсно, це не є нормальним. Ми передбачаємо не більше пів години на доїзд дітей до навчального закладу.

Безумовно, є проблема доріг, уряд вже вживає відповідних заходів щодо фінансування будівництва місцевих доріг.

Що стосується автобусів. Дякую парламентаріям за підтримку бюджету, у якому передбачено 2 мільярди гривень, що фактично перебиває всі виробничі потужності автобусів у країні, аби діти мали можливість комфортно доїжджати до нових хороших шкіл. Також 3 мільярди гривень інвестуються в нові школи. Жодна дитина не залишиться без повної загальної середньої освіти, яка здобуватиметься або в академічних ліцєях, або в коледжах.

Водночас хочу зазначити, що ми підтримуємо позицію, згідно з якою діти, які не навчалися за новою нушівською парадигмою, можуть довчитись у своїх школах. Наразі ми очікуємо на прийняття двох законопроектів. У разі їх прийняття ми на рівні підзаконних актів виконуватимемо все необхідне, щоб це відбулося.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Вельможний Сергій Анатолійович, група «Довіра». Будь ласка.

**ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А.** Луганщина, депутатська група «Довіра».

У мене запитання до Олексія Кулеби. Шановний віцепрем'єр-міністр, починаючи з травня, уряд розпочав бронювання коштів під житлові сертифікати для внутрішньо переміщених осіб та учасників бойових дій. У цьогорічному бюджеті передбачено кошти для забезпечення житлом тисяч родин, але цього вкрай недостатньо. В Україні налічується понад 4 мільйони переселенців. Через відсутність житла особливо страждають люди пенсійного віку, які мають мізерні пенсії, а працювати вже не можуть.

Скільки сімей ВПО та учасників бойових дій отримають сертифікати в цьому році? Коли інші категорії ВПО почнуть отримувати виплати за втрачене житло? Чи плануються окремі житлові програми для пенсіонерів-переселенців (ВПО)?

Дякую за повну відповідь.

**КУЛЕБА О.В.** Дякую. Дійсно, починаючи з травня, діє новий елемент програми «єВідновлення», орієнтований на військовослужбовців Збройних Сил України, чиє майно залишилося на тимчасово окупованих територіях, або/та на осіб з інвалідністю I та II груп, отриманою унаслідок російської агресії.

На сьогодні в бюджеті на цю програму закладено 6,6 мільярда гривень. Хочу сказати, що цю виплату отримають орієнтовно 3 тисячі 300 сімей. За останні два тижні, відколи запрацював цей новий елемент програми «єВідновлення», зафіксовано виплату понад 300 сертифікатів. Безумовно, ми працюємо, щоб збільшити фінансування цієї програми.

Звертаюся, у тому числі й до народних депутатів: це наша спільна робота. На сьогодні компенсацію за знищене та пошкоджене майно в межах програми «єВідновлення» отримали понад 200 тисяч сімей. Надзвичайно серйозна цифра, і це ми разом змогли зробити за чотири з гаком роки повномасштабного вторгнення.

Безумовно, цей інструмент показав свою ефективність. Нам потрібно його нарощувати фінансовим ресурсом, щоб люди змогли отримати відповідну компенсацію.

Що стосується наших пенсіонерів, які зараз перебувають переважно в місцях тимчасового проживання, їх налічується щонайменше 80 тисяч осіб. Органи місцевого самоврядування разом з регіональною владою працюють над тим, щоб відновити їм цей житловий...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Завершальне запитання від депутатських фракцій і груп – Славицька Антоніна Керимівна, група «Відновлення України». Будь ласка.

**СЛАВИЦЬКА А.К.** Прошу передати слово колезі Юрченку Олександру.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Олександр Миколайович Юрченко. Будь ласка.

**ЮРЧЕНКО О.М.,** *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 211, м. Київ, політична партія «Слуга народу»).* Добрий день, Андрію Івановичу. У Кишиневі 15 травня під час засідання Комітету міністрів Ради Європи було схвалено ключове рішення щодо створення Керівного комітету Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України.

Питання справедливого покарання агресора турбує кожного українця, тож скажіть, будь ласка, коли почне працювати Спеціальний трибунал? Які практичні кроки вже здійснено для його організації та початку розслідувань, і на якому зараз ми етапі?

Дякую.

**СИБІГА А.І.** Дякую за важливе запитання, оскільки відповідальність та притягнення до неї за злочин агресії є невід'ємним елементом сталого й справедливого миру. Створивши Спеціальний трибунал ми продемонстрували безпрецедентну юридичну швидкість. На сьогодні 36 країн вже є його учасниками, а також Європейський Союз. Це означає, що є підтвердження фінансування та формування відповідних груп, які працюватимуть над притягненням злочинців до відповідальності.

Коли практично це відбудеться? Мій прогноз – протягом року. Цей час потрібен країнам-учасникам для ратифікації підписаного імплементаційного документа щодо створення Спецтрибуналу.

Важливо, що ми маємо рішення Нідерландів розмістити Спеціальний трибунал у місті Гаага, що стало одним із результатів нещодавнього засідання на рівні міністрів закордонних справ Ради Європи в Молдові. Тобто фактично ми завершили розбудову інфраструктури для притягнення до відповідальності – це Спецтрибунал, реєстр збитків та компенсаційна комісія. На сьогодні це три необхідні елементи.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, переходимо до запитань з визначеної теми до членів уряду від народних депутатів. Прошу народних депутатів записатися на запитання.

Боблях Андрій Ростиславович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

**БОБЛЯХ А.Р.**, голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 145, Полтавська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово колезі Анатолію Остапенку.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Анатолій Остапенко. Будь ласка.

**ОСТАПЕНКО А.Д.** У мене запитання до міністра освіти. У Національному університеті «Львівська політехніка» мають місце цькування та упереджене ставлення до ветеранів війни та учасників бойових дій. Директор одного з інститутів Любомир Пилипенко, маючи упереджене ставлення до ветеранів війни, спільно із завідувачем кафедри Назаром Подольчаком вчинили низку порушень з метою приниження ветерана війни Івана Тимочка під час захисту його дисертації на тему: «Соціальний захист учасників бойових дій».

Зокрема, рукопис було направлено стороннім особам, а до складу комісії не залучили профільних фахівців (деякі з членів комісії взагалі не мають стосунку до цієї спеціальності). До того ж були порушення під час голосування на семінарі, а також під час захисту: враховувалися голоси осіб, які не входили до складу комісії. Також за зверненням ветеран так і не отримав...

**ЛІСОВИЙ О.В.** Дякую за запитання. Для нас принципово важливою є інтеграція ветеранів війни в освітній простір, зокрема в університетське та професійне середовище. Для цього в університетах створюються центри підтримки ветеранів війни. Інформація, яку ви зараз озвучуєте, мені невідома. Прошу вас викласти ці факти в депутатському зверненні. Ми це питання розглянемо, всесторонньо вивчимо і будемо вживати відповідних заходів. Якщо цей факт, дійсно, мав місце, це неприпустимо.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Захарченко Володимир Васильович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

**ЗАХАРЧЕНКО В.В.**, член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 31, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олені Криворучкіній.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Будь ласка, Олено Володимирівно.

**КРИВОРУЧКІНА О.В.,** заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 32, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Запитання до Олексія Дмитровича Соболева.

Хочу дізнатися, як і всі народні депутати від Криворіжжя, коли нарешті буде створена міжвідомча робоча група щодо запобігання техногенно-екологічній катастрофі у Криворізькому регіоні, яка пов'язана із шахтними водами? Це перше.

Друге запитання. Якими принципами і критеріями ви користуєтеся під час формування кадрової політики вашого міністерства, оскільки на ключових посадах (зараз маю на увазі конкретно пані Овчаренко) перебувають люди з критично низьким рівнем професійних компетенцій? У Верховній Раді збираються підписи народних депутатів щодо її відставки, адже водна безпека країни у наш час не менш важлива, ніж енергетична.

Буду вдячна за конкретні аргументовані відповіді.

**СОБОЛЕВ О.Д.,** міністр економіки, довкілля та сільського господарства України. Дякую за запитання. Зараз подивимося, на якому етапі розгляд питання щодо міжвідомчої робочої групи (МРГ) стосовно шахтних вод. Пам'ятаю, його порушували під час спільної зустрічі. Гадаю, ми завершимо останні процедури і найближчим часом подамо цей проєкт на розгляд уряду.

Щодо останнього запитання стосовно пані Овчаренко. Ми багато дискутували з екологічною спільнотою про перенесення Басейнового управління водних ресурсів (БУВР) з Вінниці до Миколаєва. Мені здається, нам вдалося зібрати всі зацікавлені сторони, обговорити ситуацію та ухвалити виважене рішення. У результаті, і спільнота залишилася задоволеною, і рішення відповідає позиціям водної політики.

Отже, якщо є конкретні питання щодо водної політики, прошу адресувати їх мені. Ми можемо все розглянути, як той кейс щодо перенесення установи з Вінниці до Миколаєва. Гадаю, ця дискусія відбулася відкрито, прозоро, і було прийнято рішення, яке підходить всім учасникам і стейкхолдерам цього процесу в Україні.

Будь ласка, ми завжди відкриті до спілкування щодо конкретних питань.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Василь Іванович Німченко, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

**НІМЧЕНКО В.І.,** перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Хочу запитати віцепрем'єр-міністра, що відповідає за європейський напрям.

Як ви розцінюєте основну дію Постанови Кабінету Міністрів України № 1031 «Про внесення змін до Правил перетинання державного кордону громадянами», якою зняті обмеження на виїзд за кордон громадян віком від 18 до 22 років? Яка їхня доля? Це перше.

Друге. Скільки громадян виїхало?

І третє. Чи не вбачаєте ви шкоди із цієї постанови, яка, по суті, деморалізує суспільство та мобілізаційний резерв, призначений для підготовки й направлення до Збройних Сил України, у тому числі для забезпечення повернення тих, хто вже воює?

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Будь ласка, дайте відповідь, кого це стосується.

**БІДНИЙ М.В.,** *міністр молоді та спорту України.* Добрий день! Насправді цю постанову ми розцінюємо як таку, що створює умови для вільного перетину кордону для нашої молоді, щоб вони могли набувати освіти і з новими навичками повертатися в Україну. Також треба враховувати, що на момент набрання чинності постановою велика кількість українських студентів перебувала на навчанні за кордоном. Вони також мають можливість вільно перетинати кордон з тим, щоб тримати зв'язок зі своїми батьками, близькими і залишатися частиною українського молодого суспільства. Ми будемо вільну країну, а не нові залізні завіси.

Щодо статистики виїздів, ми можемо на ваш запит окремо надати ці цифри, але такої кореляції немає. Одразу почали виїжджати ті молоді люди, які тривалий час не могли виїхати, але вони повертаються. Тож катастрофічної ситуації з виїздом за кордон і з тим, що вони залишаться там назавжди немає.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Крейденко Володимир Вікторович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

**КРЕЙДЕНКО В.В.,** *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* За оцінками експертів, обсяг тіньового ринку пасажирських перевезень в Україні щороку становить близько 13 мільярдів гривень. Попри масштабні проблеми, Міністерство розвитку громад та територій України фактично продовжує ігнорувати ситуацію. Відомство видає дозволи на перевезення компаніям, які декларують наявність транспортних засобів, однак нерідко не мають достатньої кількості офіційно працевлаштованих водіїв, не виплачують легально заробітну плату та неналежно сплачують податки та соціальні внески.

Значна частина перевезень здійснюється з грубим порушенням затверджених маршрутів та вимог законодавства: автобуси відправляються із заправок, торгівельних центрів та інших несанкціонованих місць; продаж

квитків відбувається переважно за готівку без належного обліку і фіскалізації. Внаслідок цього держава щороку недоотримує значні податкові надходження.

Шановна Юліє Анатоліївно, чи готовий уряд ініціювати комплексні системні зміни, які унеможливлять вихід автобусів на маршрути без належних документів? Коли міністерство перестане толерувати нелегальні перевезення в Україні?

**КУЛЕБА О.В.** Дякую за увагу до порушеного питання... *(Шум у залі)*. Перепрошую *(Шум у залі)*.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Вельмишановні колеги, нагадую: це «година запитань до Уряду», і Прем'єр-міністр України сама доручає, кому відповідати.

Будь ласка.

**СВИРИДЕНКО Ю.А.** Уряд візьме це питання під контроль, ми всередині його обговорювали і готові до комплексних перевірок. Відповідне рішення буде ухвалено.

Пропоную на наступному плановому засіданні уряду, 3-го числа, затвердити доручення щодо початку перевірок.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Будь ласка.

**КУЛЕБА О.В.** Дякую. Хочу коротко зазначити, що минулого тижня відбулася відповідна нарада, куди були запрошені народні депутати. Якщо є необхідність, ми готові з понеділка у будь-який зручний для вас час прозвітувати про комплекс заходів, запланованих на 2026 рік, які вже зробили і які ще реалізуємо. Хочу зазначити, що питання комплексне, кроссекторальне, воно охоплює також і роботу з органами місцевого самоврядування, і з правоохоронним блоком. Ми повністю готові до співпраці. Якщо є конкретні факти зловживань, будь ласка, передавайте їх до правоохоронних органів, інформуйте профільні центральні органи виконавчої влади, міністерства. Ми реагуватимемо оперативно.

Ще раз дякую, що порушуєте це питання.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Костюк Дмитро Сергійович, позафракційний. Будь ласка.

**КОСТЮК Д.С.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Житомирщина. Добрий день! Запитання до Прем'єр-міністра України щодо постанови № 1512. Дайте по руках тому, хто запропонував ручний моніторинг цін на всі товари в тендерній документації. Через це у нас злетять проекти критичної та оборонної

інфраструктури. У вашій команді є Михайло Федоров. Думаю, йому неважко було б цифровізувати ці процеси. Чи можете ви це питання пофіксувати?

Запитання до міністра енергетики України. Борги газопостачальних організацій перед НАК «Нафтогаз України» та іншими структурами становлять 150 мільярдів гривень через невиконання Кабінетом Міністрів зобов'язань за Меморандумом від 2021 року. Вирішіть питання принаймні з Нафтогазом, щоб вони не судилися, не блокували рахунки організацій, бо люди залишаться зимою без тепла.

Запитання до міністра внутрішніх справ України. Рівень довіри до поліції скоро буде нижче плінтуса, тобто десь на рівні Верховної Ради. Прошу вас хоча б заради відновлення репутації прийняти політичне рішення – передати хоча б частину з тих 1500 пікапів, якими поліція роз'їжджає в тилу, на фронт.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Нагадую, на відповіді на запитання відводиться до 2 хвилин. Будь ласка.

**ШМИГАЛЬ Д.А.,** *Перший віце-прем'єр-міністр України – міністр енергетики України.* Почну з боргів. Дійсно, теплопостачальні організації мають перед НАК «Нафтогаз України» заборгованості в розмірі близько 100 мільярдів гривень. Також є борг цих підприємств за поставлену електроенергію. Безумовно, ми готуємося і, без сумнівів, пройдемо опалювальний сезон.

Щодо заборгованості – це питання, власне, бюджетного планування. Згідно з Меморандумом 2021 року, ми домовилися, і Верховна Рада щороку голосує, додаючи в бюджеті 4 відсотки ПДФО місцевим бюджетам, щоб вони могли покрити різницю в тарифах, яка існує, бо протягом воєнного часу вони не змінюються відповідно до прийнятого парламентом України закону. Тобто це таке замкнене коло: ми не можемо під час війни підвищити тарифи для людей, відповідно теплопостачальним організаціям не вистачає розміру діючих тарифів для покриття витрат за поставлений газ та електроенергію. У тих випадках, коли місцевому бюджету не вистачає коштів, ми, звісно, готові й розглядаємо можливість додаткового субсидювання місцевих бюджетів або безпосередньо ТКЕ, щоб покрити різницю.

Стосовно інших заходів для оздоровлення ситуації на балансуєчому ринку електроенергії та газу, ми напруцювали та провели понад десять нарад і найближчим часом внесемо на розгляд уряду відповідні документи. Також ми тісно співпрацюємо з Європейським банком реконструкції та розвитку, щоб НЕК «Укренерго» отримала відповідні кошти для погашення заборгованості на балансуєчому ринку електроенергії. Думаю, протягом найближчих тижнів така антикризова програма буде втілена Міністерством енергетики за підтримки уряду.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Герасимов просить передати слово Бондарю. Будь ласка.

**БОНДАР М.Л.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Запитання до міністра внутрішніх справ.

Пане міністре, зараз у соцмережах активно обговорюється питання можливого видворення розробника НРК Руслана Хакімова до росії, який 10 років тому втік від цього терористичного режиму. Нагадаю, подібних випадків втечі з 2013 року було чимало. Хлопці тікали в Україну, допомагали нам під час Майдану, воювали за Україну, отримували каліцтва, гинули в боях. Сьогодні цю людину хочуть видворити за межі України з явним майбутнім вбивством у росії. Позивачем виступає Державна міграційна служба України. Я не знаю, за позовом СБУ чи як.

Пане міністре, дуже прошу вас втрутитися в цю ситуацію і не дати можливості видворити Хакімова з території України.

Дякую.

**КЛИМЕНКО І.В.,** міністр внутрішніх справ України. Дякую за запитання.

Перше. Кримінальне провадження, дійсно, знаходиться в Службі безпеки України.

Друге. Судове засідання щодо даного питання призначене на 4 червня цього року. Є позиція СБУ, яка насамперед стосується контексту національної безпеки нашої держави, і ми повністю її поділяємо. Також це питання розглядається й Інтерполом.

Це максимум інформації, яку я можу зараз надати.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Ар'єв Володимир Ігорович, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

**АР'ЄВ В.І.,** член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Перше запитання до pana Сибіги. Я розумію, що Міністерство закордонних справ сьогодні реально розташоване більше на вулиці Банковій, ніж на Михайлівській площі. Однак скажіть, будь ласка, хто і навіщо видав Єрмаку чотири дипломатичні паспорти? Чотири! Не один, не два – чотири! Ця інформація була офіційно озвучена під час засідання ВАКС. Дуже хотілося б зрозуміти, навіщо це було зроблено. Щоб видати їх на різні імена? Щоб його десь не впізнали?

Друге запитання – до Прем'єр-міністерки. Назвіть, будь ласка, дату, коли до Верховної Ради буде внесено законопроект щодо перезавантаження ДБР. Щоб це було не «державне бюро репресій», а Державне бюро розслідувань. Назвіть хоча б місяць, ну, і бажано рік.

**СИБІГА А.І.** Дякую за запитання. По-перше, ніхто ніяких географій і таблиць не змінював: Михайлівська на Михайлівській, а Банкова на Банковій.

По-друге, щодо документування дипломатичними паспортами. Згідно із законодавством на одну особу може видаватися два паспорти, у тому числі й дипломатичні. Таке законодавство. Якщо ви говорите про кількість паспортів, треба подивитися каденцію, протягом якого періоду вони були видані, дійсні вони чи ні. Тож усе документування здійснювалося згідно з чинним законодавством.

**СВИРИДЕНКО Ю.А.** Дякую за запитання, Володимире Ігоровичу. Стосовно ДБР. Минулого разу на «годині запитань до Уряду» я відповідала, що наразі відбувається функціональний аналіз Державного бюро розслідувань. До кінця року має бути напрацьований новий законопроект і внесений до Верховної Ради у грудні 2026 року. Якщо встигнемо раніше узгодити спільну з Європейським Союзом позицію, а також усередині країни та з комітетом, це станеться раніше.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Третякова Галина Миколаївна, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

**ТРЕТЯКОВА Г.М.** Прошу передати слово Васильєву Ігорю.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Ігор Васильєв. Будь ласка.

**ВАСИЛЬЄВ І.С.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 158, Сумська область, політична партія «Слуга народу»). Сумщина. Запитання до віцепрем'єр-міністра Кулеби. Від жителів Сум та інших громад Сумщини до мене надходять звернення щодо призупинення чи затримки виплат за державною програмою «ЄВідновлення». Постраждалі вже оформили всі необхідні документи (вибиті вікна стоять по три-чотири місяці), місцеві ради ухвалили відповідні рішення, а виплати чомусь не здійснюються. Раніше фінансування надходило за два тижні, а зараз за три місяці не можна отримати коштів. Не всі можуть за свої кошти зробити ремонти, у бюджеті передбачена програма. Це перше.

Друге. Стосовно тих громадян, які інвестували в новобудови і не встигли зробити правовстановлюючі документи. У їхніх квартирах вибиті вікна, а вони не можуть подати заявку на участь у програмі «Відновлення». Пропоную долучити їх до неї, щоб це було справедливо.

Дякую.

**КУЛЕБА О.В.** Дякую. Щодо першого запитання. Одразу скажу, що на сьогодні працюють два основні напрями за програмою «Відновлення» – компенсація за пошкоджене майно та житлові сертифікати за знищені об'єкти. Про третій, новий елемент програми я вже сьогодні відповідав.

Стосовно пошкодженого та знищеного майна. Дуже важливо розуміти, що кошти на цю компенсацію надходять від наших міжнародних партнерів. Тобто відбувається, на жаль, досить тривала процедура, тому нам необхідно ритмічно працювати, щоб підписувати відповідні угоди і робити все, щоб таких випадків із затримкою виплат не було.

Буквально два тижні тому ми отримали від Міністерства фінансів відповідні документи на компенсацію за пошкоджене майно, і гроші надійшли у міністерство. Ми вже починаємо виплати за цими двома компонентами.

Обов'язково зверну увагу на ситуацію, яка на сьогодні склалася на Сумщині, і окремо вам доповім.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Юнаков Іван Сергійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

**ЮНАКОВ І.С.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Микиші.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дмитро Микиша. Будь ласка.

**МИКИША Д.С.,** член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 181, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Запитання до міністра закордонних справ. Андрію Івановичу, ви у своєму виступі абсолютно правильно зазначили, що Україна успішно працює на міжнародному трєці, особливо витісняючи російську федерацію. Насамперед це стосується країн Кавказу. Так ось, у мене як у голови групи дружби з Республікою Вірменія є до вас два запитання.

Перше. Ви правильно зазначаєте, що потрібно працювати. А хто працюватиме? Бо штат Посольства України у Республіці Вірменія – до 10 людей, враховуючи офіцерів безпеки. Водночас російська федерація має в цій

країні понад 80 лише дипломатичних представників. Тим не менше, я маю інформацію, що в посольстві планується зменшення чисельності працівників. Скажіть, будь ласка, у чому причина і чи, дійсно, це планують? Якщо не вистачає фінансування, будь ласка, підготуйте відповідні розрахунки, і якщо треба, ми обов'язково виділимо додаткові кошти.

І друге. Коли буде призначено посла в Республіку Вірменія?

Дякую.

**СИБІГА А.І.** Дякую. Кандидатуру посла буде внесено на розгляд Президенту найближчим часом. Як я вже зазначав, улітку відбудеться нарада послів, і завдання Президента – до цієї дати закрити всі прогалини.

Щодо чисельності працівників посольства, вона завжди вимірюється чи визначається інтенсивністю двостороннього діалогу: товарообіг, кількість консульських дій, політичний діалог. Штатний розпис має бути пропорційно виправданим. За тих реалій, які ми маємо як міністерство, попри війну та обмежений бюджет, ми відкриваємо нові дипломатичні установи. Що це для мене означає? Я повинен переглядати штатну структуру і перенаправляти дипломатів або адміністративно-технічних працівників до новостворених відомств.

Дипломатія – це коштовна справа. Тому, якщо б ви мене запитали, що є необхідною умовою, я відповів би, так – це збільшення бюджету. Ще один вихід – працевлаштування працівників на місці. Наприклад, з української громади ми маємо такий інструментарій – цивільно-правові угоди, це посади референтів. У такому разі нам потрібно не направляти дипломатів з Києва, а це суттєва економія, а працевлаштовувати на місці, що ми зараз активно й використовуємо. Крім того Вірменія має таку специфіку: дуже багато людей з тимчасово окупованих територій приїжджають саме туди для отримання консульських послуг. Ми на це звернули увагу після візиту до Єревана. На основі спостережень будуть внесені відповідні зміни до штатного розпису для якісного та кількісного посилення дипломатичної присутності України.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Мамка Григорій Миколайович. Будь ласка.

**МАМКА Г.М.,** *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Добрий день, шановні колеги! У мене запитання до Прем'єр-міністра України.

У суспільстві бурхливо обговорюються зміни до постанови Кабінету Міністрів України № 76 щодо бронювання та процедури підтвердження критичності підприємства. Наскільки я розумію, до неї будуть внесені зміни. Тож у мене два запитання. А Прем'єр-міністра немає, так?

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Є Перший віцепрем'єр-міністр. Будь ласка.

**МАМКА Г.М.** Підприємства постійно підтверджують свою критичність. Скажіть, будь ласка, що змінюється у визначенні критично важливе підприємство чи ні? Можна навести приклад? Бо вони постійно бігають, підтверджують. Перше.

Друге. Зростають критерії заробітної плати. Виникає ситуація, коли ВВП падає, а зарплати підвищуються. Чому згідно з цими постановами так відбувається?

І третє. Який буде перехідний період? Адже неможливо все обрізати чи змінити з боку держави, не надавши часу для влаштування та оформлення документів.

**ШМИГАЛЬ Д.А.** Дякую. Прошу міністра економіки, довкілля та сільського господарства України Олексія Соболева відповісти.

**СОБОЛЕВ О.Д.** Дякую за запитання. Ми відповідальні за цю політику, тож зараз я прокоментую.

Насамперед зазначу, що підприємства не повинні постійно підтверджувати критичність. Востаннє ми робили це в грудні 2024 року. Процес тривав три місяці, за цей час усі підприємства отримали критичність. Саме тоді ми також підвищили критерії щодо заробітної плати.

Тепер щодо твердження стосовно падіння ВВП. Це неправда, минулого року ВВП зріс майже на 2 відсотки, і цього року ми також очікуємо зростання... *(Шум у залі)*. Так. Того року реальна середня зарплата, з урахуванням інфляції, додатково зросла на 7 відсотків, тому це виправданий критерій. До того ж ми провели консультації з бізнесом... *(Шум у залі)*.

Ну, дайте, будь ласка, завершити, ви ж хочете почути відповідь... *(Шум у залі)*.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Шановні колеги, дайте, будь ласка, можливість висловитися. А потім ви можете бути або задоволені, або не задоволені відповіддю. Це ж теж нормально. Не завжди процес приносить задоволення, тим паче вчора провалили важливий законопроект.

Будь ласка.

**СОБОЛЕВ О.Д.** Отже, щодо заробітної плати, минулого року вона реально зросла на 7 відсотків. Ми провели консультації з бізнесом, і цей критерій був сприйнятий.

Тепер щодо перехідного періоду. Цього разу, як і в грудні 2024 року, підприємствам для підтвердження своєї критичності буде надано три місяці, тобто до 1 вересня вони мають пройти цей уже зрозумілий механізм. Пакети

готові, і це займе не більше часу, ніж минулого разу. В умовах воєнного стану переглядати статус критичності підприємств, які є, дійсно, важливими для економіки держави, раз на півтора року, думаю, справедливо, оскільки ситуація змінюється.

Водночас головною зміною на сьогодні є...

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Ніна Петрівна Южаніна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

**ЮЖАНИНА Н.П.,** *член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Прошу уточнити, кому буде зручно, таку інформацію.

Учора після ратифікації угоди щодо надання репараційного кредиту (будь ласка, дайте тільки чітку відповідь) стало відомо, що в цьому році Україна отримає 45 мільярдів євро. З яких 28,3 мільярда євро – мілітарна складова, решту – по 8 мільярдів 350 мільйонів євро – розділено за двома окремими напрямками. Під окрему програму макрофінансової допомоги на суму 8 мільярдів 350 мільйонів євро є певні чіткі зобов'язання, визначені за кожним траншем.

Так ось, ми виконуємо ці зобов'язання, і я бачу, для першого траншу умови вже майже виконані. Якщо для другого траншу ми не виконаємо умови, чи змушені будемо повернути перший транш? Чи матимемо ми право на отримання другого, третього та наступних траншів? Тобто за яких умов надання кредиту буде зупинено? Чи виникне вимога щодо повернення раніше отриманих коштів?

**МАРЧЕНКО С.М.,** *міністр фінансів України.* Дякую, Ніно Петрівно, за запитання. Дійсно, це стандартна кредитна угода, яка передбачає певні випадки, коли позичальник має повернути кредитору всю суму запозичення. У даному разі йдеться про вчинення якихось незаконних, шахрайських або інших дій, які можуть призвести до того, що з якихось причин кредит потрібно буде повертати. Повторюю, це стандартні умови будь-якого кредитного договору, у цьому немає нічого дивного.

Щодо вашого запитання, чи потрібно буде в разі невиконання якихось умов повертати попередньо взяті кошти. Ні, не потрібно. Однак чи отримаємо ми транші, не виконуючи умови? Також відповідь – ні (*Шум у залі*).

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Народний депутат Чорний Дмитро Сергійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

**ЧОРНИЙ Д.С.,** *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 34, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»).* Прошу передати слово Бакумову.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Кому? Я не почув. Бакумову?  
Олександр Сергійович Бакумов. Будь ласка.

**БАКУМОВ О.С.,** голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 173, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні члени уряду! Шановні народні депутати України! Сьогодні держава змушена приймати непопулярні та складні рішення. Учора ми ратифікували кредитну угоду. Доданий до неї Меморандум про взаємопорозуміння визначає ключові компоненти для отримання траншів. Зокрема, скрізь йдеться про мобілізацію внутрішніх ресурсів, а це передбачає ухвалення законів про оподаткування цифрових платформ, уникнення дроблення бізнесу, тобто посилення податкового адміністрування.

Звертаюся до уряду, зокрема до міністра фінансів. Ми всі нашими руками фактично посилюємо податкове адміністрування, вводимо податки, тобто збільшуємо тиск, щоб акумулювати ресурс. А як це корелюється із безкоштовним транспортом, наприклад, у моєму рідному Харкові? Можливо, ми запровадимо безкоштовний транспорт у Херсоні, Дніпрі, Сумах, Чернігові, зробимо це скрізь і для всіх? Бо якось неправильно: одні хлопці хороші, а інші погані. А війна... *(Оплески)*.

**ШМИГАЛЬ Д.А.** Я попрошу віцепрем'єр-міністра Кулебу відповісти, тому що це питання місцевого самоврядування.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Будь ласка.

**КУЛЕБА О.В.** Я відповідаю чесно, як ви просите, згідно з чинним законодавством. Ви чудово розумієте, що питання щодо транспорту в місті Харкові ухвалює орган місцевого самоврядування і несе за це повну відповідальність. Міністерство не фінансує і не дає субсидій на безкоштовний проїзд у транспорті в місті Харкові. Це рішення ухвалює виключно орган місцевого самоврядування, який має право приймати відповідні рішення щодо надання додаткових соціальних послуг або інших преференцій для людей, які зараз знаходяться у прифронтовому місті.

Що стосується політичної складової. Буквально вчора я повернувся з Харкова. Міністерство разом з народними депутатами продовжує послідовно ухвалювати рішення для прифронтових громад, дякуємо вам за вашу підтримку. Ситуація у прифронтових областях, а на сьогодні це 10 регіонів і 246 громад, розташованих у зонах активних або можливих бойових дій, надзвичайно складна. Тож наші зусилля мають бути спрямовані саме на підтримку цього безпекового поясу країни.

Дякую.

**ГОЛОВУЮЧИЙ.** Дякую.

Шановні колеги, час, відведений для «години запитань до Уряду», завершено. Давайте подякуємо членам Кабінету Міністрів України за надані відповіді та участь у пленарному засіданні (*Оплески*). Дякую всім за роботу.

Оголошується перерва в нашому пленарному засіданні. Працюємо далі на благо України.

Слава Україні!